

Opiskelijan rooli opiston itsearvioinnissa

Merita Hirsimäki

Mikä ja millainen on opiskelijan rooli kansanopiston itsearvioinnissa? Rooli on mielestäni suuri ja sen vaikuttavuutta on hyvä tehostaa. Kysymykseen, voiko opiskelija vaikuttaa oman kansanopistonsa asioihin, on vastauksena kyllä. Siihen, onko opiskelijalla sitten sananvaltaa kansanopistonsa asioihin, riippuu tietenkin opiskelijoiden omasta aktiivisuudesta. Jos tuloksista tiedotettaisiin ja jos kehittämis-kohteiden valintaan osallistuisi opiskelijoita, olisi opiskelijoiden helpompi konkreettisesti osallistua itsearvioinnin toteuttamiseen.

Tärkeä seikka arviointia tehtäessä on arviointitulosten hyödyntäminen. Opiskelijalle on tärkeää, että sekä arvioinnin tuloksista että tulevaisuudessa hoidettavista asioista tiedotetaan myös opiskelijalle: Opiskelijoiden pitäminen ajan tasalla opiston asioissa merkitsee yhteistyötä. Opiskelijoiden mukaan ottaminen tuleviin päätöksiin vaikuttaa osaltaan itsearvioinnin toimivuuteen.

Itsearvioinnissa on kyse siitä, missä asioissa on onnistuttu, mitä pitäisi vielä kehittää ja mitkä ovat kehittämisen esteet ja mahdollisuudet. Mitkä sitten ovat opiskelijan vaikutusmahdollisuudet? Osallis-tuvuus on se, miten opiskelija voi omalta taholtaan vaikuttaa. Opiskelijoiden osallistuvuutta itsearviointien tekemiseen pitää innostaa ja opiskelijoille pitää selventää, miksi kyselyjä tehdään. Itsearviointien etuja tulee korostaa opiskelijoille, sillä useiden lomakkeiden täyttely voi tuntua opiskelijoista turhautavalta. Itsearvioinnin tuloksena pitäisi syntyä näkemys omasta toiminnasta, ja juuri se on tärkeää opiskelijoiden kannalta. Ongelmana itsearvioinnissa on mielestäni opiskelijoiden osallistuvuus, jonka syyksi olen listannut jälkiseurannan puutteellisuuden. Opiskelijat haluavat tietää, tapah-tuuko mitään, ja jollei tapahdu, niin perustelut olisivat paikallaan. Yleensä arvioinnit jäävät opiskelijoille pakolliseksi lomakkeiden täyttämiseksi, ja täten opiskelijat eivät näe tarpeelliseksi osallistua itsearviointiin.

Itsearvioinnissa, opiskelijan näkökulmasta katsoen, suurin merkitys on oppimisen taitojen kehittämisessä sekä siinä, mitä on oppinut ja miten. Opiskelijan itsearviointi on toimivaa, jos arviointilomakkeen tekoon, arviointiin ja jälkiseurantaan otetaan opiskelijoita mukaan. Keskeisintä itsearvioinnissa on, että opiskelija itse arvioi, kuinka hän on saavuttanut ja saavuttaa itse asettamansa tavoitteet. Itsearvioinnin toimimisen edellytyksiä Alkio-opistossa on se, miten Alkio-opisto toteuttaa vapaan si-vistystyön tarkoitusta sekä opiston toiminta-ajatuksen ja tavoitteiden toteutumista käytännössä ja opiston luonteen ja internaatin vaikuttavuutta.

Itsearviointi Alkio-opistossa tapahtuu mielestäni opiskelijoita erittäin huomioivalla tavalla. Arviointi-lomakkeet ovat selkeitä ja niihin on helppo vastata. Arviointi on jatkuvaa ja myös opiskelijoille suunnattua. Itsearvioinnin tavoitteita on tunnistaa, miten opintojen ohjaus toteutuu opiskelijan ja kansanopiston kannalta. Alkio-opistossa tämä toteutuu hyvin yhteisellä arviointitiedon keräämisellä sekä linjanjohtajien ja tuntiopettajien keräämällä arvioinnilla. Useaan eri arviointiryhmään ei kannata ja-kautua vaan yhdistämällä henkilöstö ja opiskelijat saadaan tehokkaasti käytettyä ideat, ja toisaalta energia ei mene hukkaan useita arviointeja samanaikaisesti samasta asiasta tehdessä. Arvioinnin avulla on helppo vaikuttaa toimintaan: opiskelijat sitoutuvat omalla tahollaan ja opisto omalla tahollaan. Yhteydenpito arviointia koskevassa asiassa on oltava tiivistä ja suunniteltua. Itsearvioinnin avulla toiminnasta kehittyy opiston oma jatkuva

kehittämispöessi. Kehitystarpeet tulevat esille ja selkeytyvät sekä lisäksi niihin vaikuttaminen voi alkaa nopeastikin arvioinnin jälkeen.

Opiston kannalta itsearviointi selkeyttää sisäistä ja ulkoista kuvaa. Itsearviointi toimii, jos opiskelijat kokevat arvioinnin tarpeelliseksi ja jos siihen osallistuminen on vapaaehtoista. Itsearvioinnin suorittamiseen on varattava riittävästi aikaa tuntiopetussuunnitelmasta ja arvioinnin periaatteet on selvennettävä kaikille. Itsearviointia on arviointitapa, jonka perimmäinen tehtävä on tukea sekä yksilön että yhteisön oppimista, kehittämistä ja kokeiluja. Päämääränä on kehittää kansanopiston yhteisön toimintaa sekä yhteistyötä.

Itsearvioinnin avulla tutkitaan ja mitataan myös saatua, ennalta asetetun tavoitteen mukaista, tulosta eli sitä, miten tavoitteissa on onnistuttu, ja onko edetty haluttuun suuntaan. Ilman tavoitteita työ olisi turhaa, siksi tavoitteiden asettaminen on itsearvioinnissa tärkeää ja se myös kannustaa arvioimisen toteutuksessa. Toiminnan laatua ei voi parantaa arvioimatta sitä jatkuvasti. Kun itsearviointi on jatkuva toimintaa, tuo se opiskelijoille palautetta arvioinnin onnistumisesta ja kehittämistarpeista auttaen opiskelijoita samalla tiedostamaan tulevaa kehitystään.